

دانشکده پزشکی
قالب نگارش طرح درس ترمی
نیمسال دوم ۹۸-۹۹

عنوان درس : تشریح دستگاه تنفس و گوارش (آناتومی)

مخاطبان: دانشجویان پزشکی ترم دوم

تعداد واحد ۲/۷ واحد سهم استاد از واحد: تئوری: ۱/۲۶ واحد

عملی: ۴/۹۳ واحد (۶ گروه)

ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: آزاد

زمان ارائه درس: سه شنبه ها ۱۰-۱۲

مدرس: دکتر ایرج رشیدی

پیش نیاز: مقدمات علوم تشریحی

تعداد دانشجویان : ۸۵ نفر

هدف کلی دوره: دانشجو باید، ساختار آناتومیکی اجزای مختلف دستگاه تنفس و دستگاه گوارش را یاد بگیرد.

اهداف کلی جلسات : (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱- جلسه اول: آشنایی دانشجویان با دستگاه تنفس (بینی، حلق و حنجره)
- ۲- جلسه دوم: آشنایی دانشجویان با دستگاه تنفس (نای، برونکوس ها، ریه و پلورا)
- ۳- جلسه سوم: آشنایی دانشجویان با دستگاه گوارش (حفره دهان، حلق و مری)
- ۴- جلسه چهارم: آشنایی دانشجویان با نواحی نه گانه شکمی، جدار شکم، عضلات و فاسیاهای جدار شکم، کانال اینگوینال
- ۵- جلسه پنجم: آشنایی دانشجویان با صفاق ، فضاهای صفاقی و ناودان ها و بن بست های مهم بالینی
- ۶- جلسه ششم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی مری و معده
- ۷- جلسه هفتم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی روده ی کوچک و روده ی بزرگ
- ۸- جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با آناتومی پانکراس، کبد ، کیسه صفرا و طحال
- ۹- جلسه نهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه لنفای قفسه ی سینه و شکم

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: آشنایی دانشجویان با دستگاه تنفس (بینی، حلق و حنجره)

اهداف ویژه جلسه اول: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی حفره ی بینی، تقسیمات حفره ی بینی، حلق و تقسیم بندی آن، عضلات حلق، ساختار آناتومیکی حنجره، غضروف های حنجره، عضلات حنجره، و عروق و اعصاب حفره ی بینی ، حلق و حنجره،

هدف کلی جلسه دوم: آشنایی دانشجویان با دستگاه تنفس (نای، برونکوس ها، ریه و پلورا)

اهداف ویژه جلسه دوم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی نای، برونکوسها، تفاوت برونکوس های راست و چپ، سطوح و کناره های ریه، عناصر سطح مدیاستینال ریه، اثر عناصر بر روی سطح مدیاستینال ریه راست و چپ، تفاوت های ریه راست و چپ، پلورا، عروق و اعصاب برونکوس ها ، نای و ریه، شبکه های ی ریوی.

هدف کلی جلسه سوم: آشنایی دانشجویان با دستگاه گوارش (حفره دهان، حلق و مری)

اهداف ویژه جلسه سوم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی حفره ی دهان و تقسیم بندی آن، عضلات زبان، عصب حرکتی عضلات زبان، حلق، عروق و اعصاب حفره ی دهان .

هدف کلی جلسه چهارم: آشنایی دانشجویان با نواحی نه گانه شکمی، جدار شکم، عضلات و فاسیاهای جدار شکم، کانال اینگوینال

اهداف ویژه جلسه چهارم: آشنایی دانشجویان با تقسیم بندی نواحی نه گانه شکمی، عضلات جدار قدامی شکم، فاسیاهای سطحی و عمقی جدار شکم، دیواره های کانال اینگوینال، محتویات کانال اینگوینال، عروق و اعصاب جدار شکم

هدف کلی جلسه پنجم: آشنایی دانشجویان با صفاق ، فضاهای صفاقی و ناودان ها و بن بست های مهم بالینی

اهداف ویژه جلسه پنجم: آشنایی دانشجویان با صفاق، گریتر ساک، لستر ساک، امتنوم کوچک و بزرگ، فورامن وینسلو و دیواره های آن، مزانتر، مزوکولون عرضی، رباط های صفاقی، بن بست های صفاقی، نکات بالینی، عروق و اعصاب صفاق.

هدف کلی جلسه ششم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی مری و معده

اهداف ویژه جلسه ششم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی مری، مجاورات آن، تقسیمات مری، تنگی های مری، عروق و اعصاب مری، ساختار آناتومیکی معده، مجاورات معده، تقسیمات معده، شریان های معده.

هدف کلی جلسه هفتم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی روده ی کوچک و روده ی بزرگ

اهداف ویژه جلسه هفتم: آشنایی دانشجویان با تقسیمات روده ی کوچک، ساختار آناتومیک دئودنوم، ژژونوم، ایلئوم، ارتباط دوازدهه با پانکراس و کیسه صفرا، مجاورات دوازدهه، ساختار و تقسیمات روده ی بزرگ، حالت های مختلف آپاندیس، مجاورات روده ی بزرگ، تنیا کولی، عروق و اعصاب روده ی کوچک و روده ی بزرگ.

هدف کلی جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با آناتومی پانکراس، کبد ، کیسه صفرا و طحال

اهداف ویژه جلسه هشتم: آشنایی دانشجویان با ساختار آناتومیکی پانکراس، قسمت های مختلف پانکراس، مجاورات پانکراس، سطوح کبد، ساختار H کبدی، اثر عناصر بر سطح احشایی کبد، کیسه صفرا، مجاری صفراوی و

اسفنگرهای آن، سطوح و کناره‌های طحال و مجاورات آن، رباط‌های مرتبط با کبد و طحال، عروق و اعصاب .

هدف کلی جلسه نهم: آشنایی دانشجویان با دستگاه لنفای قفسه ی سینه و شکم

اهداف ویژه جلسه نهم: آشنایی دانشجویان با سیستم لنفای بدن، مجرای سینه ای، مجرای لنفای راست، عروق لنفای قفسه سینه و شکم.

در پایان دانشجو قادر باشد:

۱-۱- تقسیم بندی دستگاه تنفس را بلد باشد. قسمت های مختلف حفره ی بینی را توضیح دهد. ساختار حنجره را بیان کرده ، غضروف ها، عضلات و عرق و اعصاب حنجره را توضیح دهد.

۱-۲- موقعیت، طول و ابعاد نای را بلد باشد. تفاوت های برونکوس های راست و چپ را شرح دهد. سطوح و کناره های ریه را بداند. عناصری که بر روی سطح مدیاستینال ریه راست و چپ اثر میگذارند را بداند. تفاوت های ریه راست و چپ را بلد باشد. پلورا را توضیح دهد و حد تحتانی ریه و پلورا را بشناسد.

۱-۳- تقسیم بندی حفره دهان را شرح دهد. عضلات زبان را بشناسد و عمل هر یک را توضیح دهد. حلق بینی ، حلق دهانی، حلق حنجره ای را بشناسد.

۱-۴- نواحی نه گانه شکمی را بشناسد. عضلات مایل و عرضی و رتوس ابدومینیس شکم را بشناسد. فاسیاهای سطحی و عمقی شکم را توضیح دهد. دیواره های کانال اینگوینال را بلد باشد. محتویات کانال اینگوینال را نام ببرد.

۱-۵- صفاق را بطور کامل توضیح داده و ساختار امتنوم بزرگ کوچک و لسر ساک و گریتر ساک را بلد باشد. مزوهای صفاق را بشناسد. عناصر داخل صفاقی و خلف صفاقی را نام ببرد. مزانتر و مزوکولون عرضی را توضیح دهد. بن بست های صفاقی را نام ببرد.

۱-۶- مشخصات مری را توضیح دهد. تنگی های مری و فاصله ی این تنگی ها تا دندان های پیشین را بلد باشد. عروق تغذیه ننده ی مری را نام ببرد. قسمت های معده را نا ببرد. مجاورات مری و معده را بلد باشد. شریان های تغذیه کننده ی مری و معده را نام ببرد.

۱-۷- قسمت‌های روده ی کوچک، دئودنوم ، ژژونوم و ایلئوم را بشناسد. ارتباط دئودنوم با مجاری پانکراسی و صفاوی را بلد باشد. مزانتر و تفاوت‌های آن در ژژونوم و ایلئوم را بلد باشد. قسمت های روده بزرگ را توضیح دهد. موقعیت های مختلف آپاندیس را بلد باشد. موقعیت آپاندیس را بر روی شکم بیمار بتواند نشان دهد. عروق تغذیه کننده ی روده ی بزرگ را نام ببرد.

۱-۸- قسمت های مختلف پانکراس را توضیح دهد. مجاورات پانکراس را بلد باشد. سطوح بد را نام ببرد. اثر عناصر بر روی سطح احشایی کبد را بلد بشناسد. ارتباط کیسه صفرا با کبد و قسمت دوم دئودنوم بلد باشد. سطوح طحال را بلد باشد و مجاورات سطح احشایی طحال برا شرح دهد. عروق و اعصاب کبد ، پانکراس ، کیسه صفرا و طحال را بلد

باشد.

۹-۱- کلیات سیستم لنفاوی بدن را توضیح دهد. مسیر مجرای سینه ای و مجرای لنفاوی راست را شرح دهد. گره های لنفاوی قفسه سینه و شکم را بشناسد.

منابع:

آناتومی گری برای دانشجویان (آناتومی تنه و آناتومی سروگردن)
استخوان شناسی دکتر بهرام الهی

روش تدریس:

تدریس به شیوه ارائه سخنرانی توسط استاد همراه با پرسش و پاسخ از دانشجویان و مشارکت دانشجویان در تکرار مطالب مهم پس از تدریس استاد در همان جلسه و جلسات بعد.

وسایل آموزشی: استفاده از انیمیشن و فیلم آموزشی با پاورپوینت، ویدیو پروژکتور و وایت بورد.

سنجش و ارزشیابی آزمون

آزمون	روش	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز	تشریحی جواب کوتاه	۲۵ درصد	هر جلسه در کلاس عملی	////////////////////
میان ترم	چندگزینه ای	۲۵ درصد	بین ترم	////////////////////
آزمون پایان ترم	چندگزینه ای	۵۰ درصد	آخر ترم	////////////////////

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

حضور فعال دانشجویان در کلاس، مطالعه مطالب درسی هر جلسه پس از تدریس و آمادگی جهت پرسش های کلاسی

جدول زمانبندی درس علوم تشریح دستگاه های تنفس و گوارش (آناتومی)

روز و ساعت جلسه : یکشنبه ها ۱۰-۱۲

ردیف	تاریخ	موضوع تدریس	استاد
۱	۹۸/۱۱/۲۹	دستگاه تنفس (بینی، حلق و حنجره)، عروق و اعصاب	دکتر رشیدی
۲	۹۸/۱۲/۶	دستگاه تنفس (نای، برونکوس ها، ریه و پلورا)، عروق و اعصاب	دکتر رشیدی
۳	۹۸/۱۲/۱۳	دستگاه گوارش (حفره دهان، حلق و مری)، عروق و اعصاب	دکتر رشیدی
۴	۹۸/۱۲/۲۰	نواحی نه گانه شکمی، عضلات جدار شکم، فاسیاهای شکم، کانال اینگوینال	دکتر رشیدی
۵	۹۹/۱/۱۹	صفاق (فضاهای صفاقی، ناودان ها و بن بست های مهم بالینی)	دکتر رشیدی
۶	۹۹/۱/۲۶	مری و معده (ساختار، عروق و اعصاب)	دکتر رشیدی
۷	۹۹/۲/۲	روده کوچک و روده بزرگ (ساختار، عروق و اعصاب)	دکتر رشیدی
۸	۹۹/۲/۹	پانکراس، کبد، کیسه صفرا و طحال (ساختار، عروق و اعصاب)	دکتر رشیدی
۹	۹۹/۲/۱۶	سیستم لنفاوی و آناتومی سطحی	دکتر رشیدی

برنامه عملیاتی مربوط به واحد برنامه ریزی آموزشی

*****

S₁₂ اهداف کوتاه مدت:

- انتصاب مسئول ثلثت با حکم استخدامی برای مرکز مهارت بالینی با اهداف ایجاد انگیزه و حفظ ثبات در مسئول مرکز از طرف معاونت آموزشی دانشگاه (یک ماه)
- مشخص شدن منابع تامین بودجه مورد نیاز مرکز مهارت های بالینی و منابع تامین تجهیزات مورد نیاز مرکز (معرفی منبع ثابت) ۳-۴ ماه

مشخص شدن منابع تامین بودجه مرکز مهارت های بالینی

اهداف دراز مدت و برنامه عملیاتی:

- تغییر محل مرکز مهارت بالینی از محل فعلی به علت کم بودن فضای فیزیکی فعلی (یکسال)
- تامین حداقل پرسنل پرستاری و خدمات مورد نیاز مرکز که نیروی طرحی و گذرا نبوده و نیروی علاقمند و ثابت باشند (یکسال)

- آموزش سمیولاتورهای حرفه ای و تامین و اختصاص مبلغ ثابت جهت عقد قرارداد یا سمیولاتورها
برای آموزش دانشجویان و استفاده در امتحانات OSCE (یکسال)

- اختصاص چارت سازمانی به مرکز مهارت بالینی (یکسال)

- اختصاص بودجه خاص برای مرکز مهارت‌های بالینی در هر سال مالی (۳-۴ ماه)

S16 افزایش توانمندی هیات علمی جهت تدوین طرح درس و طرح دوره:

هدف: ۱- ارائه طرح درس توسط کلیه اساتید در درجه اول بالینی و علوم پایه (حداقل یکسال)

۲- ارائه طرح دوره توسط مدیرگروه یا نماینده گروه‌های پایه یا بالینی با شرط تایید اکثریت اعضای
گروه مربوطه (۸-۱۲ ماه)

برنامه عملیاتی:

- گذاشتن کارگاه‌های متعدد نحوه تدوین طرح درس و طرح دوره با استفاده از اساتید توانمند سطح
کشور

- کارشناسی علمی طرح درس و طرح دوره های تدوین شده و دادن فیدبک به صاحبان طرح
جهت رفع مشکلات

- استفاده از سیستم تشویق و یا ارتقاء برای افراد که اقدام به تدوین طرح درس نموده اند و ایجاد
انگیزه در سایر همکاران

فراگیران:

اطمینان از اینکه اساتید نگارنده طرح واقعا" از مندرجات طرح درس تبعیت می کنند (نظر سنجی)